ОРІЄНТОВНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Розроблено відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти (додаток 2) та наказів МОН України № 722 від 04.05.2026 року та № 1427 від 14.08.2026 року

Група результатів 1: Усна взаємодія (усне мовлення, слухання, діалог, монолог)

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
Початковий	**1**	Сприймає окремі відомості про мовні одиниці, правила й норми; розпізнає окремі слова, форми, речення або фрагменти тексту; відповідає на прості запитання з суттєвими змістовими, логічними і мовними помилками	Виконує частину простих мовних дій за наданим зразком: списує, підкреслює, добирає окремий приклад, розпізнає мовну одиницю; створює окремі слова, словосполучення чи речення; численні помилки істотно ускладнюють виконання завдання	Долучається до виконання мовних і мовленнєвих завдань лише за безпосередньої участі вчителя; потребує постійних підказок, покрокового пояснення та зовнішнього контролю	Реагує на запитання або звернення переважно після спонукання; дає короткі, часто неповні відповіді; майже не підтримує навчального діалогу й не враховує думок інших	Виявляє предметні вміння в окремих випадках.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
	2	Розпізнає частину вивченої мовної інформації; визначає окремі очевидні ознаки мовних одиниць; знаходить частину явно поданої інформації в тексті; відповідає на прості запитання, допускаючи змістові, логічні та мовні помилки	Виконує прості вправи за точним зразком: вставляє окремі букви / форми, добирає приклади, установ-лює найпростіші відповідності; створює короткі речення за опорою; застосовує правила непослідовно	Працює лише за значної допомоги вчителя; потребує постійного зовнішнього контролю, нагадування алгоритму та корекції більшості дій.	Відповідає на звернення після спонукання; висловлює окремі думки простими реченнями; у діалозі переважно пасивний / пасивна, не завжди реагує по суті.	Виявляє предметні вміння в окремих випадках.
	3	Відтворює за зразком частину правила, визначення або навчальної інформації; розпізнає вивчені мовні явища в типових прикладах; знахо-дить окремі факти в тексті; відповідає на прості запитання, припускаючись помилок.	Виконує прості мовні вправи й елементи розбору за алгоритмом; за опорою створює кілька змістово пов’язаних речень; частково застосовує вивчені орфографіч-ні, пунктуаційні, лексичні та граматичні норми.	Виконує завдання за зразком із допомогою вчителя; потребує періодичного зовнішнього контролю; самостійно виправляєлишеок ремі очевидні помилки.	Підтримує короткий діалог за запитаннями; висловлює просту думку за опорою, але рідко ініціює комунікацію; реагує на думки інших переваж-но після спону-кання.	Виявляє предметні вміння в окремих випадках.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
Середній	**4**	Відтворює основні відомості про вивчені мовні явища; визначає тему нескладного тексту, знаходить подану інфор-мацію й відповіді на прості запитання; розрізняє основні ознаки вивчених мовних одиниць.	Виконує типові репродуктивні мовні завдання за зразком / алгоритмом; застосовує вивчені правила в найпростіших випадках; створює коротке висловлення за планом, допускаючи порушення логіки та мовні помилки.	Долучається до роботи з допомогою вчителя; виконує частину завдання самостійно, складніші дії — після підказки; потребує допомоги під час самоперевірки.	Включається в навчальну комунікацію з ініціативи інших; відповідає не завжди повно й посуті; бере формальну участь в обговоренні мовних і текстових завдань.	Виявляє предметні вміння епізодично.
	5	Застосовує основну мовну інформацію в знайомих ситуаціях; визначає тему й окремі ключові думки тексту; класифікує мовні одиниці за запропонованими ознаками; формулює окремі запитання за змістом.	Виконує репродуктивні вправи за алгоритмом; застосовує правила в типових прикладах; створює зв’язне висловлення за планом, передає основну думку, частково враховує мету та ситуацію спілкування; виправляє окремі помилки після вказівки.	Працює з допомогою або під керівництвом учителя; частину типового завдання виконує самостійно; у разі утруднення звертається по допомогу.	Підтримує діалог, ініційований іншими; формулює прості запитання й відповіді; висловлює власну думку, але аргументує її неповно; взаємодіє переважно пасивно.	Виявляє предметні вміння епізодично.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
	6	Застосовує знання про мовні одиниці, правила й норми в типових ситуаціях; визначає основну інформацію в тексті, установлює прості смислові зв'язки; формулює уточнювальні запитання; частково пояснює мовні явища.	Виконує частково-пошукові мовні завдання за зразком / алгоритмом; пояснює вибір написання, форми слова або розділового знака в типових випадках; створює переважно зв'язне висловлення, частково аргументує думку; за алгоритмом редагує окремі недоліки.	Працює під загальним керівництвом учителя; виконує визначені дії самостійно, за потреби звертається по допомогу; здійснює частковий самоконтроль.	Підтримує діалог, ставить уточнювальні запитання; висловлює й частково пояснює власну позицію; виявляє готовність до взаємодії, хоча не завжди діє активно.	Виявляє предметні вміння епізодично.
Достатній	**7**	Самостійно знаходить потрібну інформацію в запропонованих текстах / джерелах; визначає тему, основну думку, ключові слова; розпізнає, класифікує й порівнює вивчені мовні одиниці; перетворює інформацію за зразком.	Виконує окремі дослідницькі мовні завдання за узгодженим алгоритмом; застосовує мовні норми в типових ситуаціях; виконує мовні розбори; створює достатньо змістовне, логічне висловлення; редагує текст за визначеними критеріями.	Переважно самостійно виконує типові завдання, користуючись опосередкованою допомогою; добирає відомий алгоритм; контролює основні етапи власної роботи.	Долучається до обговорення, висловлює власну позицію, ставить запитання; співпрацює під час парної / групової роботи, хоча ініціативу виявляє не завжди.	Виявляє предметні вміння постійно в типових ситуаціях.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
	8	Зіставляє й порівнює мовну та текстову інформацію за заданими ознаками; розрізняє основну й другорядну інформацію; установлює закономірності в мовному матеріалі; перетворює текстову інформацію в план, схему, таблицю та навпаки.	Виконує типові дослідницькі завдання; порівнює мовні явища, обґрунтовує застосування норм; створює логічне, послідовне, структуроване висловлення відповідно до мети й ситуації; самостійно вдосконалює окремі компоненти тексту.	Самостійно організовує виконання типового завдання; за потреби користується довідковими джерелами або консультацією; визначає власні дії та здійснює самоперевірку.	Долучається до комунікації, за потреби ініціює її; порівнює позиції учасників; аргументує власну думку; бере активну участь у спільному пошуку мовного або комунікативного рішення.	Виявляє предметні вміння постійно в типових ситуаціях.
	9	Аналізує інформацію з різних текстів / джерел; установлює причинно-наслідкові та смислові зв’язки; розрізняє факти, судження й аргументи; аналізує мовні одиниці в контексті, їхні функції та взаємозв’язки.	Виконує типові дослідницькі та окремі частково-пошукові завдання; обирає з-поміж запропонованих спосіб розв’язання мовної проблеми; створює цілісне аргументоване висловлення; доречно використовує мовні засоби; самостійно редагує текст.	Самостійно виконує типові й окремі ускладнені завдання; обирає відомий спосіб дії, контролює та коригує результат; допомоги потребує лише в окремих нетипових випадках.	Активно долучається до комунікації та може її ініціювати; аналізує позиції інших, розвиває їхні ідеї; порівнює власні думки з думками інших і наводить аргументи.	Виявляє предметні вміння постійно в типових ситуаціях.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
Високий	**10**	Узагальнює мовну й текстову інформацію з різних джерел; формулює самостійні висновки; установлює системні зв'язки між мовними явищами; пояснює функціонування мовних одиниць у різних контекстах.	Виконує дослідницькі та окремі творчі завдання; обирає з відомих доцільні способи розв'язання мовних і комунікативних проблем, пропонує альтернативи; створює змістовні, логічні, аргументовані висловлення; свідомо добирає й редагує мовні засоби.	Самостійно планує виконання більшості завдань; аналізує власні навчальні дії, коригує стратегію та результат; ефективно працює в типових і окремих нетипових ситуаціях.	Ініціює комунікацію, конструктивно реагує на думки інших; пропонує ідеї, обстоює їх аргументами; допомагає організувати спільну роботу над текстом або мовною проблемою.	Виявляє предметні вміння системно в типових і нетипових ситуаціях.
	11	Оцінює мовну й текстову інформацію з різних джерел за наданими критеріями; аналізує достовірність, повноту, доречність і мовне оформлення; критично аналізує мовні явища та порівнює різні способи вираження думки.	Виконує дослідницькі й творчі завдання; пропонує різні способи розв'язання мовних проблем і реалізує їх; створює самостійні, переконливі, стилістично доречні висловлення; аргументовано редагує й удосконалює власні та запропоновані тексти.	Самостійно планує, організовує й контролює навчальну діяльність; обґрунтовує власні мовні рішення; аналізує результат і вносить доцільні корективи.	Активно ініціює та підтримує комунікацію; оцінює власну позицію й позиції інших; розвиває думки співрозмовників, конструктивно аргументує та надає змістовний зворотний зв'язок.	Виявляє предметні вміння системно в типових і нетипових ситуаціях.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
	12	Самостійно оцінює й інтегрує інформацію з різних джерел; виявляє суперечності, підтекст і способи мовного впливу; досліджує мовні явища в типових і нетипових контекстах, установлює закономірності, висуває й обґрунтовує припущення.	Виконує дослідницькі та творчі завдання високого рівня; пропонує різні способи розв’язання нестандартних мовних і комунікативних ситуацій та аргументує вибір; створює оригінальні, цілісні, переконливі, стилістично й мовно доречні висловлення; здійснює глибоке редагування.	Усвідомлено й самостійно діє в нестандартних ситуаціях; оцінює можливі способи виконання, прогнозує результат; обґрунтовує, аналізує й оцінює власні навчальні дії та планує подальше вдосконалення мовної компетентності.	Ініціює, планує й спрямовує продуктивну комунікацію; формує власну лінію аргументації, оцінює позиції інших; допомагає досягти спільного рішення та надає конструктивний зворотний зв’язок.	Виявляє предметні вміннясистемно в типових і нетиповихситуаціях.

Група результатів 2: Робота з текстом (читання, аналіз, інтерпретація, оцінювання)

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
Почат-ковий	**1**	Сприймає окремі відомості про мовні одиниці, правила й норми; розпізнає окремі слова, форми, речення або фрагменти тексту; відповідає на прості запитання з суттєвими змістовими, логічними і мов-ними помилками.	Виконує частину простих мовних дій за наданим зразком: списує, підкреслює, до-бирає окремий приклад, розпізнає мовну одиницю; створює окремі слова, словосполучення чи речення; численні помилки істотно ускладнюють виконання завдання.	Долучається до виконання мовних і мовленнєвих завдань лише за безпосередньої участі вчителя; потребує постійних підказок, покрокового пояснення та зовнішнього контролю.	Реагує на запитання або звернення переважно після спонукання; дає короткі, часто неповні відповіді; майже не підтримує навчального діалогу й не враховує думок інших.	Виявляє предметні вміння в окремих випадках.
	2	Розпізнає частину вивченої мовної інформації; визначає окремі очевидні ознаки мовних одиниць; знаходить частину явно поданої інформації в тексті; відповідає на прості запитання, допускаючи змістові, логічні та мовні помилки.	Виконує прості вправи за точним зразком: вставляє окремі букви / форми, добирає приклади, установлює найпростіші відповідності; створює короткі речення за опорою; застосовує правила непослідовно.	Працює лише за значної допомоги вчителя; потребує постійного зовнішнього контролю, нагадування алгоритму та корекції більшості дій.	Відповідає на звернення після спонукання; висловлює окремі думки простими реченнями; у діалозі переважно пасивний / пасивна, не завжди реагує по суті.	Виявляє предметні вміння в окремих випадках.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
	3	Відтворює за зразком частину правила, визначення або навчальної інформа-ції; розпізнає вивчені мовні явища в типо-вих прикладах; зна-ходить окремі факти в тексті; відповідає на прості запитання, припускаючись помилок.	Виконує прості мовні вправи й елементи розбору за алгоритмом; за опорою створює кілька змістово пов’язаних речень; частково застосовує вивчені орфографічні, пунктуаційні, лексичні та граматичні норми.	Виконує завдання за зразком із допомогою вчителя; потребує періодичного зовнішнього контролю; самостійно виправляє лише окремі очевидні помилки.	Підтримує короткий діалог за запитаннями; висловлює просту думку за опорою, але рідко ініціює комунікацію; реагує на думки інших переважно після спонукання.	Виявляє предметні вміння в окремих випадках.
Серед-ній	**4**	Відтворює основні відомості про вивчені мовні явища; визначає тему нескладного тексту, знаходить явно подану інформацію й відповіді на прості запитання; розрізняє основні ознаки вивчених мовних одиниць.	Виконує типові репродуктивні мовні завдання за зразком / алгоритмом; застосовує вивчені правила в найпростіших випадках; створює коротке висловлення за планом, допускаючи порушення логіки та мовні помилки.	Долучається до роботи з допомогою вчителя; виконує частину завдання самостійно, складніші дії — після підказки; потребує допомоги під час самоперевірки.	Включається в навчальну комунікацію з ініціативи інших; відповідає не завжди повно й по суті; бере формальну участь в обговоренні мовних і текстових завдань.	Виявляє предметні вміння епізодично.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
	5	Застосовує основну мовну інформацію в знайомих ситуаціях; визначає тему й окремі ключові думки тексту; класифікує мовні одиниці за запропонованими ознаками; формулює окремі запитання за змістом.	Виконує репродуктивні вправи за алгоритмом; застосовує правила в типових прикладах; створює зв’язне висловлення за планом, передає основну думку, частково враховує мету та ситуацію спілкування; виправляє окремі помилки після вказівки.	Працює з допомогою або під керівництвом учителя; частину типового завдання виконує самостійно; у разі утруднення звертається по допомогу.	Підтримує діалог, ініційований іншими; формулює прості запитання й відповіді; висловлює власну думку, але аргументує її неповно; взаємодіє переважно пасивно.	Виявляє предметні вміння епізодично.
	6	Застосовує знання про мовні одиниці, правила й норми в типових ситуаціях; визначає основну інформацію в тексті, установлює прості смислові зв’язки; формулює уточнювальні запитання; частково пояснює мовні явища.	Виконує частково-пошукові мовні завдання за зразком / алгоритмом; пояснює вибір написання, форми слова або розділового знака в типових випадках; створює переважно зв’язне висловлення, частково аргументує думку; за алгоритмом редагує окремі недоліки.	Працює під загальним керівництвом учителя; виконує визначені дії самостійно, за потреби звертається по допомогу; здійснює частковий самоконтроль.	Підтримує діалог, ставить уточнювальні запитання; висловлює й частково пояснює власну позицію; виявляє готовність до взаємодії, хоча не завжди діє активно.	Виявляє предметні вміння епізодично.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
Достатній	**7**	Самостійно знаходить потрібну інформацію в запропонованих текстах / джерелах; визначає тему, основ-ну думку, ключові слова; розпізнає, кла-сифікує й порівнює вивчені мовні одини-ці; перетворює інформацію за зразком.	Виконує окремі дослідницькі мовні завдання за узгодже-ним алгоритмом; застосовує мовні норми в типових ситуаціях; виконує мовні розбори; створює достатньо змістовне, логічне висловлення; редагує текст за визначеними критеріями.	Переважно самостійно виконує типові завдання, користуючись опосередкованою допомогою; добирає відомий алгоритм; контролює основні етапи власної роботи.	Долучається до обговорення, висловлює власну позицію, ставить запитання; співпрацює під час парної / групової роботи, хоча ініціативу виявляє не завжди.	Виявляє предметні вміння постійно в типових ситуаціях.
	8	Зіставляє й порівнює мовну та текстову інформацію за заданими ознаками; розрізняє основну й другорядну інформа-цію; установлює закономірності в мовному матеріалі; перетворює текстову інформацію в план, схему, таблицю та навпаки.	Виконує типові дослідницькі завдання; порівнює мовні явища, обґрунтовує застосу-вання норм; створює логічне, послідовне, структуроване вислов-лення відповідно до мети й ситуації; самостійно вдоскона-лює окремі компоненти тексту.	Самостійно організовує виконання типового завдання; за потреби користується довідковими джерелами або консультацією; визначає власні дії та здійснює самоперевірку.	Долучається до комунікації, за потреби ініціює її; порівнює позиції учасників; аргументує власну думку; бере активну участь у спільному пошуку мовного або комунікативного рішення.	Виявляє предметні вміння постійно в типових ситуаціях.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
	9	Аналізує інформацію з різних текстів / джерел; установлює причинно-наслідкові та смислові зв’язки; розрізняє факти, судження й аргументи; аналізує мовні одиниці в контексті, їхні функції та взаємозв’язки.	Виконує типові дослідницькі та окремі частково-пошукові завдання; обирає з-поміж запропонованих спосіб розв’язання мовної проблеми; створює цілісне аргументоване висловлення; доречно використовує мовні засоби; самостійно редагує текст.	Самостійно виконує типові й окремі ускладнені завдання; обирає відомий спосіб дії, контролює та коригує результат; допомоги потребує лише в окремих нетипових випадках.	Активно долучається до комунікації та може її ініціювати; аналізує позиції інших, розвиває їхні ідеї; порівнює власні думки з думками інших і наводить аргументи.	Виявляє предметні вміння постійно в типових ситуаціях.
Високий	**10**	Узагальнює мовну й текстову інформацію з різних джерел; формулює самостійні висновки; установлює системні зв’язки між мовними явищами; пояснює функціонування мовних одиниць у різних контекстах.	Виконує дослідницькі та окремі творчі завдання; обирає з відомих доцільні способи розв’язання мовних і комунікативних проблем, пропонує альтернативи; створює змістовні, логічні, аргументовані висловлення; свідомо добирає й редагує мовні засоби.	Самостійно планує виконання більшості завдань; аналізує власні навчальні дії, коригує стратегію та результат; ефективно працює в типових і окремих нетипових ситуаціях.	Ініціює комунікацію, конструктивно реагує на думки інших; пропонує ідеї, обстоює їх аргументами; допомагає організувати спільну роботу над текстом або мовною проблемою.	Виявляє предметні вміння системно в типових і нетипових ситуаціях.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
	11	Оцінює мовну й текстову інформацію з різних джерел за наданими критеріями; аналізує достовірність, повноту, доречність і мовне оформлення; критично аналізує мовні явища та порівнює різні способи вираження думки.	Виконує дослідницькі й творчі завдання; пропонує різні способи розв’язання мовних проблем і реалізує їх; створює самостійні, переконливі, стилістично доречні висловлення; аргументовано редагує й удосконалює власні та запропоновані тексти.	Самостійно планує, організовує й контролює навчальну діяльність; обґрунтовує власні мовні рішення; аналізує результат і вносить доцільні корективи.	Активно ініціює та підтримує комунікацію; оцінює власну позицію й позиції інших; розвиває думки співрозмовників, конструктивно аргументує та надає змістовний зворотний зв’язок.	Виявляє предметні вміння системно в типових і нетипових ситуаціях.
	12	Самостійно оцінює й інтегрує інформацію з різних джерел; виявляє суперечності, підтекст і способи мовного впливу; досліджує мовні явища в типових і нетипових контекстах, установлює закономірності, висуває й обґрунтовує припущення.	Виконує дослідницькі та творчі завдання високого рівня; пропонує різні способи розв’язання нестандартних мовних і комунікативних ситуацій та аргументує вибір; створює оригінальні, цілісні, переконливі, стилістично й мовно доречні висловлення; здійснює глибоке редагування.	Усвідомлено й самостійно діє в нестандартних ситуаціях; оцінює можливі способи виконання, прогнозує результат; обґрунтовує, аналізує й оцінює власні навчальні дії та планує подальше вдосконалення мовної компетентності.	Ініціює, планує й спрямовує продуктивну комунікацію; формує власну лінію аргументації, оцінює позиції інших; допомагає досягти спільного рішення та надає конструктивний зворотний зв’язок.	Виявляє предметні вміння системно в типових і нетипових ситуаціях.

Група результатів 3: Письмова взаємодія (письмове мовлення, створення текстів, редагування)

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
Початковий	**1**	Сприймає окремі відомості про мовні одиниці, правила й норми; розпізнає окремі слова, форми, речення або фрагменти тексту; відповідає на прості запитання з суттєвими змістовими, логічними і мовними помилками.	Виконує частину простих мовних дій за наданим зразком: списує, підкреслює, добирає окремий приклад, розпізнає мовну одиницю; створює окремі слова, словосполучення чи речення; численні помилки істотно ускладнюють виконання завдання.	Долучається до виконання мовних і мовленнєвих завдань лише за безпосередньої участі вчителя; потребує постійних підказок, покрокового пояснення та зовнішнього контролю.	Реагує на запитання або звернення переважно після спонукання; дає короткі, часто неповні відповіді; майже не підтримує навчального діалогу й не враховує думок інших.	Виявляє предметні вміння в окремих випадках.
	2	Розпізнає частину вивченої мовної інформації; визначає окремі очевидні ознаки мовних одиниць; знаходить частину явно поданої інформації в тексті; відповідає на прості запитання, допускаючи змістові, логічні та мовні помилки.	Виконує прості вправи за точним зразком: вставляє окремі букви / форми, добирає приклади, установлює найпростіші відповідності; створює короткі речення за опорою; застосовує правила непослідовно.	Працює лише за значної допомоги вчителя; потребує постійного зовнішнього контролю, нагадування алгоритму та корекції більшості дій.	Відповідає на звернення після спонукання; висловлює окремі думки простими реченнями; у діалозі переважно пасивний / пасивна, не завжди реагує по суті.	Виявляє предметні вміння в окремих випадках.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
	3	Відтворює за зразком частину правила, визначення або навчальної інформації; розпізнає вивчені мовні явища в типових прикладах; знаходить окремі факти в тексті; відповідає на прості запитання, припускаючись помилок.	Виконує прості мовні вправи й елементи розбору за алгоритмом; за опорою створює кілька змістово пов’язаних речень; частково застосовує вивчені орфографічні, пунктуаційні, лексичні та граматичні норми.	Виконує завдання за зразком із допомогою вчителя; потребує періодичного зовнішнього контролю; самостійно виправляє лише окремі очевидні помилки.	Підтримує короткий діалог за запитаннями; висловлює просту думку за опорою, але рідко ініціює комунікацію; реагує на думки інших переважно після спонукання.	Виявляє предметні вміння в окремих випадках.
Серед-ній	**4**	Відтворює основні відомості про вивчені мовні явища; визначає тему нескладного тексту, знаходить явно подану інформацію й відповіді на прості запитання; розрізняє основні ознаки вивчених мовних одиниць.	Виконує типові репродуктивні мовні завдання за зразком / алгоритмом; застосовує вивчені правила в найпростіших випадках; створює коротке висловлення за планом, допускаючи порушення логіки та мовні помилки.	Долучається до роботи з допомогою вчителя; виконує частину завдання самостійно, складніші дії — після підказки; потребує допомоги під час самоперевірки.	Включається в навчальну комунікацію з ініціативи інших; відповідає не завжди повно й по суті; бере формальну участь в обговоренні мовних і текстових завдань.	Виявляє предметні вміння епізодично.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
	5	Застосовує основну мовну інформацію в знайомих ситуаціях; визначає тему й окремі ключові думки тексту; класифікує мовні одиниці за запропонованими ознаками; формулює окремі запитання за змістом.	Виконує репродуктивні вправи за алгоритмом; застосовує правила в типових прикладах; створює зв'язне висловлення за планом, передає основну думку, частково враховує мету та ситуацію спілкування; виправляє окремі помилки після вказівки.	Працює з допомогою або під керівництвом учителя; частину типового завдання виконує самостійно; у разі утруднення звертається по допомогу.	Підтримує діалог, ініційований іншими; формулює прості запитання й відповіді; висловлює власну думку, але аргументує її неповно; взаємодіє переважно пасивно.	Виявляє предметні вміння епізодично.
	6	Застосовує знання про мовні одиниці, правила й норми в типових ситуаціях; визначає основну інформацію в тексті, установлює прості смислові зв'язки; формулює уточнювальні запитання; частково пояснює мовні явища.	Виконує частково-пошукові мовні завдання за зразком / алгоритмом; пояснює вибір написання, форми слова або розділового знака в типових випадках; створює переважно зв'язне висловлення, частково аргументує думку; за алгоритмом редагує окремі недоліки.	Працює під загальним керівництвом учителя; виконує визначені дії самостійно, за потреби звертається по допомогу; здійснює частковий самоконтроль.	Підтримує діалог, ставить уточнювальні запитання; висловлює й частково пояснює власну позицію; виявляє готовність до взаємодії, хоча не завжди діє активно.	Виявляє предметні вміння епізодично.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
Достатній	7	Самостійно знаходить потрібну інформацію в запропонованих текстах / джерелах; визначає тему, основну думку, ключові слова; розпізнає, класифікує й порівнює вивчені мовні одиниці; перетворює інформацію за зразком.	Виконує окремі дослідницькі мовні завдання за узгодженим алгоритмом; застосовує мовні норми в типових ситуаціях; виконує мовні розбори; створює достатньо змістовне, логічне висловлення; редагує текст за визначеними критеріями.	Переважно самостійно виконує типові завдання, користуючись опосередкованою допомогою; добирає відомий алгоритм; контролює основні етапи власної роботи.	Долучається до обговорення, висловлює власну позицію, ставить запитання; співпрацює під час парної / групової роботи, хоча ініціативу виявляє не завжди.	Виявляє предметні вміння постійно в типових ситуаціях.
	8	Зіставляє й порівнює мовну та текстову інформацію за заданими ознаками; розрізняє основну й другорядну інформацію; установлює закономірності в мовному матеріалі; перетворює текстову інформацію в план, схему, таблицю та навпаки.	Виконує типові дослідницькі завдання; порівнює мовні явища, обґрунтовує застосування норм; створює логічне, послідовне, структуроване висловлення відповідно до мети й ситуації; самостійно вдосконалює окремі компоненти тексту.	Самостійно організовує виконання типового завдання; за потреби користується довідковими джерелами або консультацією; визначає власні дії та здійснює самоперевірку.	Долучається до комунікації, за потреби ініціює її; порівнює позиції учасників; аргументує власну думку; бере активну участь у спільному пошуку мовного або комунікативного рішення.	Виявляє предметні вміння постійно в типових ситуаціях.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
	9	Аналізує інформацію з різних текстів / джерел; установлює причинно-наслідкові та смислові зв'язки; розрізняє факти, судження й аргументи; аналізує мовні одиниці в контексті, їхні функції та взаємозв'язки.	Виконує типові дослідницькі та окремі частково-пошукові завдання; обирає з-поміж запропонованих спосіб розв'язання мовної проблеми; створює цілісне аргументоване висловлення; доречно використовує мовні засоби; самостійно редагує текст.	Самостійно виконує типові й окремі ускладнені завдання; обирає відомий спосіб дії, контролює та коригує результат; допомоги потребує лише в окремих нетипових випадках.	Активно долучається до комунікації та може її ініціювати; аналізує позиції інших, розвиває їхні ідеї; порівнює власні думки з думками інших і наводить аргументи.	Виявляє предметні вміння постійно в типових ситуаціях.
Високий	**10**	Узагальнює мовну й текстову інформацію з різних джерел; формулює самостійні висновки; установлює системні зв'язки між мовними явищами; пояснює функціонування мовних одиниць у різних контекстах.	Виконує дослідницькі та окремі творчі завдання; обирає з відомих доцільні способи розв'язання мовних і комунікативних проблем, пропонує альтернативи; створює змістовні, логічні, аргументовані висловлення; свідомо добирає й редагує мовні засоби.	Самостійно планує виконання більшості завдань; аналізує власні навчальні дії, коригує стратегію та результат; ефективно працює в типових і окремих нетипових ситуаціях.	Ініціює комунікацію, конструктивно реагує на думки інших; пропонує ідеї, обстоює їх аргументами; допомагає організувати спільну роботу над текстом або мовною проблемою.	Виявляє предметні вміння системно в типових і нетипових ситуаціях.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
	11	Оцінює мовну й текстову інформацію з різних джерел за наданими критеріями; аналізує достовірність, повноту, доречність і мовне оформлення; критично аналізує мовні явища та порівнює різні способи вираження думки.	Виконує дослідницькі й творчі завдання; пропонує різні способи розв’язання мовних проблем і реалізує їх; створює самостійні, переконливі, стилістично доречні висловлення; аргументовано редагує й удосконалює власні та запропоновані тексти.	Самостійно планує, організовує й контролює навчальну діяльність; обґрунтовує власні мовні рішення; аналізує результат і вносить доцільні корективи.	Активно ініціює та підтримує комунікацію; оцінює власну позицію й позиції інших; розвиває думки співрозмовників, конструктивно аргументує та надає змістовний зворотний зв’язок.	Виявляє предметні вміння системно в типових і нетипових ситуаціях.
	12	Самостійно оцінює й інтегрує інформацію з різних джерел; виявляє суперечності, підтекст і способи мовного впливу; досліджує мовні явища в типових і нетипових контекстах, установлює закономірності, висуває й обґрунтовує припущення.	Виконує дослідницькі та творчі завдання високого рівня; пропонує різні способи розв’язання нестандартних мовних і комунікативних ситуацій та аргументує вибір; створює оригінальні, цілісні, переконливі, стилістично й мовно доречні висловлення; здійснює глибоке редагування.	Усвідомлено й самостійно діє в нестандартних ситуаціях; оцінює можливі способи виконання, прогнозує результат; обґрунтовує, аналізує й оцінює власні навчальні дії та планує подальше вдосконалення мовної компетентності.	Ініціює, планує й спрямовує продуктивну комунікацію; формує власну лінію аргументації, оцінює позиції інших; допомагає досягти спільного рішення та надає конструктивний зворотний зв’язок.	Виявляє предметні вміння системно в типових і нетипових ситуаціях.

Група результатів 4: Дослідження мовлення (аналіз мовних явищ, норми, системні зв'язки)

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
Початковий	**1**	Сприймає окремі відомості про мовні одиниці, правила й норми; розпізнає окремі слова, форми, речення або фрагменти тексту; відповідає на прості запитання з суттєвими змістовими, логічними і мовними помилками.	Виконує частину простих мовних дій за наданим зразком: списує, підкреслює, добирає окремий приклад, розпізнає мовну одиницю; створює окремі слова, словосполучення чи речення; численні помилки істотно ускладнюють виконання завдання.	Долучається до виконання мовних і мовленнєвих завдань лише за безпосередньої участі вчителя; потребує постійних підказок, покрокового пояснення та зовнішнього контролю.	Реагує на запитання або звернення переважно після спонукання; дає короткі, часто неповні відповіді; майже не підтримує навчального діалогу й не враховує думок інших.	Виявляє предметні вміння в окремих випадках.
	2	Розпізнає частину вивченої мовної інформації; визначає окремі очевидні ознаки мовних одиниць; знаходить частину явно поданої інформації в тексті; відповідає на прості запитання, допускаючи змістові, логічні та мовні помилки.	Виконує прості вправи за точним зразком: вставляє окремі букви / форми, добирає приклади, установлює найпростіші відповідності; створює короткі речення за опорою; застосовує правила непослідовно.	Працює лише за значної допомоги вчителя; потребує постійного зовнішнього контролю, нагадування алгоритму та корекції більшості дій.	Відповідає на звернення після спонукання; висловлює окремі думки простими реченнями; у діалозі переважно пасивний / пасивна, не завжди реагує по суті.	Виявляє предметні вміння в окремих випадках.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
	3	Відтворює за зразком частину правила, визначення або навчальної інформації; розпізнає вивчені мовні явища в типових прикладах; знаходить окремі факти в тексті; відповідає на прості запитання, припускаючись помилок.	Виконує прості мовні вправи й елементи розбору за алгоритмом; за опорою створює кілька змістово пов'язаних речень; частково застосовує вивчені орфографічні, пунктуаційні, лексичні та граматичні норми.	Виконує завдання за зразком із допомогою вчителя; потребує періодичного зовнішнього контролю; самостійно виправляє лише окремі очевидні помилки.	Підтримує короткий діалог за запитаннями; висловлює просту думку за опорою, але рідко ініціює комунікацію; реагує на думки інших переважно після спонукання.	Виявляє предметні вміння в окремих випадках.
Серед-ній	**4**	Відтворює основні відомості про вивчені мовні явища; визначає тему нескладного тексту, знаходить явно подану інформацію й відповіді на прості запитання; розрізняє основні ознаки вивчених мовних одиниць.	Виконує типові репродуктивні мовні завдання за зразком / алгоритмом; застосовує вивчені правила в найпростіших випадках; створює коротке висловлення за планом, допускаючи порушення логіки та мовні помилки.	Долучається до роботи з допомогою вчителя; виконує частину завдання самостійно, складніші дії — після підказки; потребує допомоги під час самоперевірки.	Включається в навчальну комунікацію з ініціативи інших; відповідає не завжди повно й по суті; бере формальну участь в обговоренні мовних і текстових завдань.	Виявляєпредметнівмінняепізодич-но.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
	5	Застосовує основну мовну інформацію в знайомих ситуаціях; визначає тему й окремі ключові думки тексту; класифікує мовні одиниці за запропонованими ознаками; формулює окремі запитання за змістом.	Виконує репродуктивні вправи за алгоритмом; застосовує правила в типових прикладах; створює зв'язне висловлення за планом, передає основну думку, частково враховує мету та ситуацію спілкування; виправляє окремі помилки після вказівки.	Працює з допомогою або під керівництвом учителя; частину типового завдання виконує самостійно; у разі утруднення звертається по допомогу.	Підтримує діалог, ініційований іншими; формулює прості запитання й відповіді; висловлює власну думку, але аргументує її неповно; взаємодіє переважно пасивно.	Виявляє предметні вміння епізодично.
	6	Застосовує знання про мовні одиниці, правила й норми в типових ситуаціях; визначає основну інформацію в тексті, установлює прості смислові зв'язки; формулює уточнювальні запитання; частково пояснює мовні явища.	Виконує частково-пошукові мовні завдання за зразком / алгоритмом; пояснює вибір написання, форми слова або розділового знака в типових випадках; створює переважно зв'язне висловлення, частково аргументує думку; за алгоритмом редагує окремі недоліки.	Працює під загальним керівництвом учителя; виконує визначені дії самостійно, за потреби звертається по допомогу; здійснює частковий самоконтроль.	Підтримує діалог, ставить уточнювальні запитання; висловлює й частково пояснює власну позицію; виявляє готовність до взаємодії, хоча не завжди діє активно.	Виявляєпредметнівміннянепізодич-но.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
Достатній	**7**	Самостійно знаходить потрібну інформацію в запропонованих текстах / джерелах; визначає тему, основну думку, ключові слова; розпізнає, класифікує й порівнює вивчені мовні одиниці; перетворює інформацію за зразком.	Виконує окремі дослідницькі мовні завдання за узгодженим алгоритмом; застосовує мовні норми в типових ситуаціях; виконує мовні розбори; створює достатньо змістовне, логічне висловлення; редагує текст за визначеними критеріями.	Переважно самостійно виконує типові завдання, користуючись опосередкованою допомогою; добирає відомий алгоритм; контролює основні етапи власної роботи.	Долучається до обговорення, висловлює власну позицію, ставить запитання; співпрацює під час парної / групової роботи, хоча ініціативу виявляє не завжди.	Виявляє предметні вміння постійно в типових ситуаціях.
	8	Зіставляє й порівнює мовну та текстову інформацію за заданими ознаками; розрізняє основну й другорядну інформацію; установлює закономірності в мовному матеріалі; перетворює текстову інформацію в план, схему, таблицю та навпаки.	Виконує типові дослідницькі завдання; порівнює мовні явища, обґрунтовує застосування норм; створює логічне, послідовне, структуроване висловлення відповідно до мети й ситуації; самостійно вдосконалює окремі компоненти тексту.	Самостійно організовує виконання типового завдання; за потреби користується довідковими джерелами або консультацією; визначає власні дії та здійснює самоперевірку.	Долучається до комунікації, за потреби ініціює її; порівнює позиції учасників; аргументує власну думку; бере активну участь у спільному пошуку мовного або комунікативного рішення.	Виявляє предметні вміння постійно в типових ситуаціях.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
	9	Аналізує інформацію з різних текстів / джерел; установлює причинно-наслідкові та смислові зв’язки; розрізняє факти, судження й аргументи; аналізує мовні одиниці в контексті, їхні функції та взаємозв’язки.	Виконує типові дослідницькі та окремі частково-пошукові завдання; обирає з-поміж запропонованих спосіб розв’язання мовної проблеми; створює цілісне аргументоване висловлення; доречно використовує мовні засоби; самостійно редагує текст.	Самостійно виконує типові й окремі ускладнені завдання; обирає відомий спосіб дії, контролює та коригує результат; допомоги потребує лише в окремих нетипових випадках.	Активно долучається до комунікації та може її ініціювати; аналізує позиції інших, розвиває їхні ідеї; порівнює власні думки з думками інших і наводить аргументи.	Виявляє предметні вміння постійно в типових ситуаціях.
Висо-кий	**10**	Узагальнює мовну й текстову інформацію з різних джерел; формулює самостійні висновки; установлює системні зв’язки між мовними явищами; пояснює функціонування мовних одиниць у різних контекстах.	Виконує дослідницькі та окремі творчі завдання; обирає з відомих доцільні способи розв’язання мовних і комунікативних проблем, пропонує альтернативи; створює змістовні, логічні, аргументовані висловлення; свідомо добирає й редагує мовні засоби.	Самостійно планує виконання більшості завдань; аналізує власні навчальні дії, коригує стратегію та результат; ефективно працює в типових і окремих нетипових ситуаціях.	Ініціює комунікацію, конструктивно реагує на думки інших; пропонує ідеї, обстоює їх аргументами; допомагає організувати спільну роботу над текстом або мовною проблемою.	Виявляє предметні вміння системно в типових і нетипових ситуаціях.

Рівень	Бал	За когнітивними процесами	За навчальною діяльністю	За рівнем самостійності	За рівнем комунікації та взаємодії	За частотою вияву
	11	Оцінює мовну й текстову інформацію з різних джерел за наданими критеріями; аналізує достовірність, повноту, доречність і мовне оформлення; критично аналізує мовні явища та порівнює різні способи вираження думки.	Виконує дослідницькі й творчі завдання; пропонує різні способи розв’язання мовних проблем і реалізує їх; створює самостійні, переконливі, стилістично доречні висловлення; аргументовано редагує й удосконалює власні та запропоновані тексти.	Самостійно планує, організовує й контролює навчальну діяльність; обґрунтовує власні мовні рішення; аналізує результат і вносить доцільні корективи.	Активно ініціює та підтримує комунікацію; оцінює власну позицію й позиції інших; розвиває думки співрозмовників, конструктивно аргументує та надає змістовний зворотний зв’язок.	Виявляє предметні вміння системно в типових і нетипових ситуаціях.
	12	Самостійно оцінює й інтегрує інформацію з різних джерел; виявляє суперечності, підтекст і способи мовного впливу; досліджує мовні явища в типових і нетипових контекстах, установлює закономірності, висуває й обґрунтовує припущення.	Виконує дослідницькі та творчі завдання високого рівня; пропонує різні способи розв’язання нестандартних мовних і комунікативних ситуацій та аргументує вибір; створює оригінальні, цілісні, переконливі, стилістично й мовно доречні висловлення; здійснює глибоке редагування.	Усвідомлено й самостійно діє в нестандартних ситуаціях; оцінює можливі способи виконання, прогнозує результат; обґрунтовує, аналізує й оцінює власні навчальні дії та планує подальше вдосконалення мовної компетентності.	Ініціює, планує й спрямовує продуктивну комунікацію; формує власну лінію аргументації, оцінює позиції інших; допомагає досягти спільного рішення та надає конструктивний зворотний зв’язок.	Виявляє предметні вміння системно в типових і нетипових ситуаціях.